

What The Study of Humash Should Do For Us

1. Remind Us of Sinai

2. דברים ד:ט רַק הַשְּׁמֵר לְךָ וְשָׁמַר נִפְשְׁךָ מֵאֵד פֶּן-תִּשְׁכַּח אֶת-הַדְּבָרִים אֲשֶׁר-רָאוּ עֵינֶיךָ וּפְנֵי-יְסוּרוֹ מִלְּבַבְךָ כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיךָ וּלְבְנֵי בְנֵיךָ: (י) יוֹם אֲשֶׁר עָמַדְתָּ לְפָנַי יְקוּק אֱלֹהֶיךָ בְּחַרְבַּ בְּאֶמֶר יְקוּק אֵלֵי הַקֶּהֱלֵלִי אֶת-הָעָם וְאֲשַׁמְעֵם אֶת-דְּבָרֵי אֲשֶׁר יִלְמְדוּן לִירְאָה אֹתִי כָּל-הַיָּמִים אֲשֶׁר הֵם חַיִּים עַל-הָאָדָמָה וְאֶת-בְּנֵיהֶם יִלְמְדוּן:
 3. רמב"ן... הכתוב הזה לפי דעתי מצות לא תעשה, הזהיר בה מאד, כי כאשר אמר שנזהר בכל המצוות... חזר ואמר רק אני מזהירך מאד להשמר ולשמור עצמך... שלא תשכח מעמד הר סיני מכל הדברים אשר ראו שם עיניך הקולות והלפידים את כבודו ואת גדלו ודבריו אשר שמעת שם מתוך האש, ותודיע כל הדברים... לבניך ולבני בניך עד עולם. ופירש הטעם כי השם עשה המעמד... כדי שתלמדו ליראה אותו כל הימים ואת בניכם תלמדו לדורות עולם...:
 4. והתועלת במצוה הזאת גדולה מאד, שאם היו דברי התורה באים... מפי משה בלבד, אף... שנבואתו נתאמתה באותות ובמופתים אם יקום בקרבנו נביא... ויצונו בהפך מן התורה ונתן... אות או מופת יכנס ספק בלב האנשים, אבל כשתגיע אלינו התורה מפי הגבורה לאזנינו ועינינו הרואות... נכחיש כל חולק... זהו... (שמות יט ט) וגם כך יאמינו לעולם, כי כשנעתיק... לבנינו ידעו ש... אמת בלא ספק כאלו ראוהו כל הדורות, כי לא נעיד שקר לבנינו... והם לא יסתפקו כלל בעדותנו... יאמינו בודאי שראינו כולנו בעינינו...:
 5. אבות ג:ח רבי דוסתאי ברבי ינאי משום רבי מאיר אומר כל השוכח דבר אחד ממשנתו מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו שנאמר (דברים ד') רק השמר לך... פן תשכח את הדברים... יכול אפילו תקפה עליו משנתו תלמוד לומר (שם /דברים ד') ופן יסורו מלבבך כל ימי חיך הא אינו מתחייב בנפשו עד שישב ויסירם מלבו:
 6. רש"י תקפה. ששכחה בעל כרחו מפני שחמורה עליו: רבינו יונה... כל השוכח דבר אחד... לא נתן בלבבו... כי השכחה מצויה... והיה לו לחזור ההלכה הרבה פעמים ולחשוב בה כל היום וכל הלילה עד שלא תוכל לסור... ולא עשה... מתחייב בנפשו כי יבא להורות על פי הזכרתו ויאמר כך אמר לי רבי ויאסר המותר ויתיר האסור... ותקלה באה על ידו. ונקרא פושע מפני ששגגת תלמוד עולה זדון: יכול אפילו תקפה עליו משנתו... אם שכחה על ידי הזקנה או על ידי אונס אחר רחמנא פטריה:
 7. ברכות כא: והאמר רבי יהושע בן לוי: מנין לבעל קרי שאסור בדברי תורה - שנאמר: והודעתם לבניך ולבני בניך, וסמיך ליה: יום אשר עמדת... מה להלן בעלי קריין אסורין, אף כאן - בעלי קריין אסורין!... לא ידך דרבי יהושע בן לוי, דאמר רבי יהושע בן לוי: כל המלמד לבנו תורה - מעלה עליו הכתוב כאלו קבלה מהר חורב, שנאמר והודעתם לבניך ולבני בניך, וכתוב בתורה: יום אשר עמדת לפני ה' אלהיך בחורב. כב. דתניא: והודעתם לבניך ולבני בניך... יום אשר עמדת... מה להלן באימה וביראה וברתת ובזיע אף כאן באימה וביראה וברתת ובזיע;
 8. קידושין ל. ואבי אביו מי מיחייב? והתניא... ומה אני מקיים והודעתם לבניך ולבני בניך? לומר לך, שכל המלמד את בנו תורה, מעלה עליו... כאילו למדו לו ולבנו ולבן בנו עד סוף כל הדורות! הוא דאמר כי... דתניא: ולמדתם אותם את בניכם... בני בניכם מנין? ת"ל: והודעתם לבניך ולבני בניך...
 9. יורה דעה רמה ג: כשם שמצוה ללמד את בנו, כך... בן, בנו, שנאמר: והודעתם... ולא לבן בנו בלבד, אלא מצוה על כל חכם מישראל ללמד לתלמידים, שגם הם נקראים בנים, אלא שמצוה להקדים בנו... ובן בנו לבן חבירו.
 10. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף כט עמוד ב
 11. ללמדו תורה. מנלן? דכתיב: +דברים יא+ ולמדתם אותם את בניכם. והיכא דלא אגמריה אבוא - מיחייב איהו למיגמר נפשיה, דכתיב: ולמדתם. איהי מנלן דלא מיחייבא? דכתיב: ולימדתם ולמדתם, כל שמצווה ללמוד - מצווה ללמד, וכל שאינו מצווה ללמוד - אינו מצווה ללמד. ואיהי מנלן דלא מיחייבה למילף נפשה? דכתיב: ולימדתם ולמדתם, כל שאחרים מצווין ללמדו - מצווה ללמד את עצמו, וכל שאין אחרים מצווין ללמדו - אין מצווה ללמד את עצמו. ומנין שאין אחרים מצווין ללמדה? דאמר קרא: ולמדתם אותם את בניכם - ולא בנותיכם.
- ### 12. How Much Torah Do We Need To Teach Our Children?
13. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף ל עמוד א
 14. עד היכן חייב אדם ללמד את בנו...? אמר רב יהודה אמר שמואל: כגון זבולון בן דן... מיתבי: למדו מקרא - אין מלמדו משנה; ואמר רבא: מקרא - זו תורה! כזבולון בן דן ולא כזבולון... ולא כזבולון בן דן - דאילו התם מקרא, משנה ותלמוד, הלכות ואגדות, ואילו הכא מקרא לבד.
 15. רש"י מסכת קידושין דף ל עמוד א
 16. אינו מלמדו משנה - אין חובת בנו עליו אלא במקרא מאן ואילך ילמד הוא לעצמו. תורה - ולא נביאים וכתובים.

17. **רמב"ם הלכות תלמוד תורה פרק א**
18. וחייב ללמוד בשכר עד שיקרא תורה שבכתב כולה, ...הלכה יב... ודברי קבלה בכלל תורה שבכתב ...
19. **תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף לג עמוד ב**
20. ואין מחזירין לחובה. אמר רבי חייא בר אבא אמר רבי יוחנן: והוא שטעה בדבר שאין הצדוקין מודין בו, אבל טעה בדבר שהצדוקין מודין בו, זיל קרי בי רב הוא.
21. **רש"י מסכת סנהדרין דף לג עמוד ב**
22. זיל קרי בי רב הוא - תינוקות של בית רבן יודעין שאינו כלום והדר.
23. **תלמוד בבלי מסכת הוריות דף ד עמוד א**
24. אמר רב יהודה אמר שמואל: אין ב"ד חייבין עד שיוורו בדבר שאין הצדוקין מודין בו, אבל בדבר שהצדוקין מודין בו - פטורין; מאי טעמא? זיל קרי בי רב הוא.
25. **רש"י מסכת הוריות דף ד.** זיל קרי בי רב... דכיון דאפשר לו ללמוד ולידע לא הוי שוגג מעליא וקרוב למזיד הוי.
26. **משנה אבות ד:ה** רבי ישמעאל בנו אומר הלומד על מנת ללמד מספיקין בידו ללמוד וללמד והלומד על מנת לעשות מספיקין בידו ללמוד וללמד לשמור ולעשות

27. Is Tanach All the Torah We Need to Care About?

28. **קידושין דף ל עמוד א** אמר רב ספרא משום ר' יהושע בן חנניא, מאי דכתיב: +דברים + ושננתם לבניך? אל תקרי ושננתם אלא ושלשתם, לעולם ישלש אדם שנותיו, שליש במקרא, שליש במשנה, שליש בתלמוד. מי יודע כמה חיי? לא צריכא - ליומי.
29. **רמב"ם הלכות תלמוד תורה א"א** וחייב לשלש את זמן למידתו, שליש בתורה שבכתב, ושליש בתורה שבעל פה, ושליש יבין וישכיל אחרית דבר מראשיתו ויוציא דבר מדבר וידמה דבר לדבר ויבין במדות שהתורה נדרשת בהן עד שידע היאך הוא עיקר המדות והיאך יוציא האסור והמותר וכיוצא בהן מדברים שלמד מפי השמועה, וענין זה הוא הנקרא גמרא.
30. **הלכה יב** כיצד היה בעל אומנות והיה עוסק במלאכתו שלש שעות ביום ובתורה תשע, אותן התשע קורא בשלש מהן בתורה שבכתב...ובשלש אחרות מתבונן בדעתו להבין דבר מדבר, ודברי קבלה בכלל תורה שבכתב הן ופירושן בכלל תורה שבעל פה...
31. במה דברים אמורים בתחלת תלמודו של אדם אבל כשיגדיל בחכמה ולא יהא צריך לא ללמוד תורה שבכתב ולא לעסוק תמיד בתורה שבעל פה יקרא בעתים מזומנים תורה שבכתב ודברי השמועה כדי שלא ישכח דבר מדברי דיני תורה ויפנה כל ימיו לגמרא בלבד לפי רוחב שיש בלבו וישוב דעתו:.
32. **שו"ת אגרות משה חלק יו"ד ב סימן קי** ...והנה בדבר עצם למוד הדף יומי...הוא ענין גדול דהא לבד עצם מצות למוד תורה שמקיים בכל מה שילמוד אף רק מסכתא אחת כל ימיו, הרי יש מצוה **שילמוד כל התורה שבכתב ושבע"פ**. כי לבד משמעות הקראי איתא בקידושין דף ל' שלימדו אבי אביו מקרא משנה תלמוד הלכות ואגדות ומפורש שם שחייב...